

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

19. oktoober 2017*

Eelotsusetaotlus – Tarbijakaitse – Direktiiv 2005/29/EÜ – Ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausad kaubandustavad – Direktiivi kohaldamisala – Müük hulgimüüjalt jaemüüjatele – Euroopa Kohtu pädevus – Liikmesriigi õigusaktid, milles on ette nähtud kahjumiga müügi üldine keeld – Erandid kriteeriumide põhjal, mida ei ole selles direktiivis ette nähtud

Kohtuasjas C-295/16,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 4 de Murcia (Murcia esimese astme halduskohus nr 4, Hispaania) 27. aprilli 2016. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 25. mail 2016, menetluses

Europamur Alimentación SA

versus

Dirección General de Comercio y Protección del Consumidor de la Comunidad Autónoma de la Región de Murcia,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president J. L. da Cruz Vilaça, kohtunikud E. Levits, A. Borg Barthet, M. Berger ja F. Biltgen (ettekandja),

kohtujurist: H. Saugmandsgaard Øe,

kohtusekretär: ametnik I. Illéssy,

arvestades kirjalikus menetluses ja 6. aprilli 2017. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Europamur Alimentación SA, esindajad: *Procurador* F. Bueno Sánchez ja *abogado* A. García Medina,
- Hispaania valitsus, esindaja: A. Gavela Llopis,
- Euroopa Komisjon, esindajad: S. Pardo Quintillán ja G. Goddin,

olles 29. juuni 2017. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) (ELT 2005, L 149, lk 22).
- 2 Taotlus on esitatud kohtumenetluse raames, milles Europamur Alimentación SA (edaspidi „Europamur“) ja Dirección General de Comercio y Protección del Consumidor de la Comunidad Autónoma de la Región de Murcia (Murcia autonoomse piirkonna kaubanduse ja tarbijakaitse peadirektoraat, Hispaania), endise nimega Dirección General de Consumo, Comercio y Artesanía de la Comunidad Autónoma de la Región de Murcia (Murcia autonoomse piirkonna tarbimise, kaubanduse ja käsitöö peadirektoraat, edaspidi „piirkondlik haldusasutus“), vaidlevad Europamurile väärteo eest, mis seisnes Hispaanias jaemüüki käsitlevates õigusaktides ette nähtud kahjumliku müügi keelu rikkumises, määratud trahvi õiguspärasuse üle.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Ebaausate kaubandustavade direktiivi põhjendustes 6, 8 ja 17 on märgitud:
 - „(6) [...] käesolev direktiiv [ühtlustab] liikmesriikide õigusaktid, mis käsitlevad ebaausaid kaubandustavasid, sealhulgas ebaausat reklaami, mis kahjustavad otseselt tarbijate majandushuve ja seeläbi kaudselt seaduskuulekate konkurentide majandushuve. [...] Direktiiv ei hõlma ega mõjuta siseriiklikke õigusakte, mis käsitlevad ebaausaid kaubandustavasid, mis kahjustavad ainult konkurentide majandushuve või mis on seotud ettevõtjatevaheliste tehingutega; võttes täies ulatuses arvesse subsidiaarsuspõhimõtet, saavad liikmesriigid soovi korral neid tavasid kooskõlas ühenduse õigusega jätkuvalt reguleerida. [...]
 - [...]
 - (8) Käesolev direktiiv kaitseb otseselt tarbijate majandushuve ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausate kaubandustavade eest. [...]
 - [...]
 - (17) Suurema õiguskindluse tagamiseks on soovitatav määratleda need kaubandustavad, mis on ebaausad kõigil tingimustel. Seepärast on I lisas selliste tavade täielik nimekiri. Need on ainsad kaubandustavad, mida võib lugeda ebaausaks, hindamata iga üksikjuhtumi vastavust artiklite 5–9 sätetele. Seda nimekirja saab muuta ainult käesolevat direktiivi läbi vaadates.“
- 4 Direktiivi artiklis 1 on sätestatud:
 - „Käesoleva direktiivi eesmärk on aidata kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele ja tarbijakaitse kõrge taseme saavutamisele, lähendades tarbijate majandushuve kahjustavad ebaausaid kaubandustavasid käsitlevad liikmesriikide õigus- ja haldusnormid.“

5 Selle direktiivi artiklis 2 on ette nähtud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *tarbija* – füüsiline isik, kes käesoleva direktiiviga hõlmatud kaubandustavade raames tegutseb eesmärkidel, mis ei ole seotud tema kaubandus-, majandus-, käsitöö- ega kutsetegevusega;
- b) *ettevõtja* – füüsiline või juriidiline isik, kes käesoleva direktiiviga hõlmatud kaubandustavade raames tegutseb eesmärkidel, mis on seotud tema kaubandus-, majandus-, käsitöö- või kutsetegevusega, ning ettevõtja nimel või huvides tegutsev isik;

[...]

- d) *ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud kaubandustavad* [...] – ettevõtjapoolne tegevus, tegevusetus, teguviis või esitusviis, kommertsteadaanne, sealhulgas reklaam ja turustamine, mis on otseselt seotud toote reklaamimise, müügi või tarnimisega tarbijatele;

[...]“

6 Sama direktiivi artikli 3 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevat direktiivi kohaldatakse artiklis 5 sätestatud ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausate kaubandustavade suhtes enne ja pärast tootega seonduva äritehingu sõlmimist ja selle ajal.“

7 Ebaausate kaubandustavade direktiivi artikli 4 kohaselt:

„Liikmesriigid ei piira teenuste osutamise vabadust ega kaupade vaba liikumist käesoleva direktiiviga lähendatava valdkonnaga seotud põhjustel.“

8 Selle direktiivi artikkel 5 „Ebaausate kaubandustavade keeld“ on sõnastatud nii:

„1. Ebaausad kaubandustavad on keelatud.

2. Kaubandustava on ebaaus, kui see:

- a) on vastuolus ametialase hoolikuse nõuetega

ja

- b) seoses mingi tootega moonutab oluliselt või tõenäoliselt moonutab oluliselt selle keskmise tarbija majanduskäitumist, kes tootega kokku puutub või kellele see on suunatud, või tarbijarühma keskmise liikme majanduskäitumist, kui kaubandustava on suunatud teatavale tarbijarühmale.

[...]

4. Eelkõige on ebaausad need kaubandustavad, mis:

- a) on eksitavad vastavalt artiklitele 6 ja 7

või

- b) on agressiivsed vastavalt artiklitele 8 ja 9.

5. I lisas on selliste kaubandustavade nimekiri, mida loetakse ebaausateks kõigil tingimustel. Kõikides liikmesriikides kohaldatakse sama ühtset nimekirja ja seda saab muuta ainult käesolevat direktiivi läbi vaadates.“

Hispaania õigus

Jaemüüki käsitlevad õigusaktid

- 9 Vastavalt 15. jaanuari 1996. aasta seaduse 7/1996 jaekaubanduskorra kohta (Ley 7/1996 de Ordenación del Comercio Minorista) (BOE nr 15, 17.1.1996, lk 1243) käesoleva kohtuasja suhtes kehtiva redaktsiooni (edaspidi „LOCM“) seletuskirjale:

„Käesoleva seaduse eesmärk on aidata korrigeerida tasakaalustamatust kaubanduse suur- ja väikeettevõtjate vahel ning eelkõige säilitada vaba ja aus konkurents. Ei ole vaja rõhutada, et vaba ja ausa konkurentsi olukorra kõige vahetumad ja käegakatsutavamad mõjud avalduvad üha paremates hindades ja kvaliteedis ning muudes pakkumise ja teenuste tingimustes üldsusele, mis tähendab lõppkokkuvõttes tõhusamat toimimist tarbijate kasuks.“

- 10 LOCM artikli 14 „Kahjumliku müügi keeld“ lõigetes 1 ja 2 on ette nähtud:

„1. Erandina eelmisest artiklist [, milles on sätestatud hinnavabaduse põhimõte,] ei või pakkuda ega müüa [kaupu] kahjumlikult, välja arvatud käesoleva seaduse II jaotise [soodusmüüki käsitlevas] IV peatükis ja [lõpumüüki käsitlevas] V peatükis reguleeritud juhtudel ja kui pakkuja või müüja eesmärk on saavutada ühe või mitme niisuguse konkurenti hinnatase, kes võivad oluliselt kahjustada tema läbimüüki, või kui tegu on riknevate kaupadega, mille kõlblikkusaja lõpp on lähedal.

Igal juhul tuleb järgida ebaausa konkurentsi seadust.

2. Eelmises lõikes märgitud eesmärkidel arvestatakse, et kahjumliku müügiga on tegemist siis, kui toote müügihind on arve järgi madalam selle ostuhinnast, millest on maha arvatud arvel märgitud allahindluste proportsionaalne osa, või toote asendusmaksumusest, kui see on madalam toote maksumusest või tegelikust tootmise omahinnast, kui kaubandusettevõtja on toote ise valmistanud, millele lisanduvad proportsionaalses summas kaudsed maksud, millega tehingut maksustatakse.“

- 11 Seda kahjumliku müügi keeldu kohaldatakse LOCM kuuenda lisasätte kohaselt, mis lisati sellesse seadusesse 1999. aastal, ka „igasuguses õiguslikus vormis juriidilistele isikutele, kes tegelevad hulgikaubandusega“.
- 12 Murcia autonoomne piirkond rakendas LOCM 22. detsembri 2006. aasta seadusega 11/2006 jaekaubanduskorra kohta Murcia piirkonnas (Ley 11/2006 sobre Régimen del Comercio Minorista de la Región de Murcia) (BORM nr 2, 3.1.2007, lk 141, edaspidi „piirkondlik seadus 11/2006“). Selle seaduse artiklis 54 on raskete rikkumiste eest ette nähtud trahv summas 3001–15 000 eurot. Mis puudutab „raske rikkumise“ esinemise kindlakstegemist, siis selles seaduses on viidatud LOCMile, mille artikli 65 lõike 1 punktis c on kahjumlik müük kvalifitseeritud raskeks rikkumiseks. Eri karistuste summade kindlaksmääramise kriteeriumid omakorda on sätestatud piirkondliku seaduse 11/2006 artiklis 55 ja nende hulgas on „tarbijate huvidele tekitatud“ tõsine kahju.

Ebaausat konkurentsi käsitlevad õigusaktid

- 13 10. jaanuari 1991. aasta seaduse 3/1991 ebaausa konkurentsi kohta (Ley 3/1991 de Competencia Desleal) (BOE nr 10, 11.1.1991, lk 959, edaspidi „LCD“) preambulis on märgitud:

„[Käesolev] seadus [täidab] vajadust viia konkurentsialane õiguskord vastavusse väärtustega, millele on üles ehitatud meie majandus. Hispaania 1978. aasta põhiseaduses on meie majandussüsteemi raskuse ees ettevõtlusvabaduse põhimõttel ja järelikult institutsioonilises plaanis konkurentsivabaduse põhimõttel. Sellest tuleneb tavapärasele seadusandjale kohustus kehtestada täpsed mehhanismid, et takistada selle põhimõtte rikkumist ebaausate võtetega, mis võivad lõpuks häirida turu konkurentsipõhist toimimist.

Seda põhiseadusest tulenevat nõuet täiendab ja kinnitab tarbija kui tüüpilistes turusuhetes nõrgema poole kaitse põhimõttest tulenev nõue, mis on sätestatud põhiseaduse artiklis 51.

See probleemi uus tahk, mida meie traditsioonilises ebaausat konkurentsi käsitlevas õiguses üldiselt ei tunta, oli veel üks põhjus, mille pärast on uue õigusakti väljaandmine äärmiselt tähtis.“

- 14 LCD artikli 17 „Kahjumlik müük“ kohaselt:

„1. Hinnad kehtestatakse vabalt, välja arvatud juhul, kui seadustes või määrustes on sätestatud teisiti.

2. Siiski loetakse alla omahinna või alla ostuhinna müüki ebaausaks järgmistel juhtudel:

- a) kui see võib tarbijaid eksitada sama kaubandusasutuse teiste toodete või teenuste hinnataseme suhtes;
- b) kui sellega halvustatakse teisi tooteid või kaubandusasutuste mainet;
- c) kui see kuulub konkurendi või konkurentiderühma turult kõrvaldamise strateegiasse.“

Seadus 29/2009

- 15 Ebaausate kaubandustavade direktiiv võeti Hispaania õiguskorda üle 30. detsembri 2009. aasta seadusega 29/2009, millega muudetakse ebaausa konkurentsi ja reklaami õiguslikku korraldust tarbija- ja kasutaja kaitse parandamiseks (Ley 29/2009 por la que se modifica el Régimen Legal de la Competencia Desleal y de la Publicidad para la Mejora de la Protección de los Consumidores y Usuarios) (BOE nr 315, 31.12.2009, lk 112039, edaspidi „seadus 29/2009“).
- 16 Seadusega 29/2009 muudeti muude õigusaktide hulgas LOCM ja LCD-d, kusjuures nende seaduste eespool viidatud sätteid, mis on ära toodud vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktides 9-12 ning 13 ja 14, siiski ei muudetud.
- 17 Seadusega 29/2009 lisati LOCM artiklisse 18 lõige 3, mille kohaselt „loetakse [müügiedendust] ebaausaks siis, kui on täidetud [LCD] artiklis 5 nimetatud tingimused“.
- 18 Seadusega 29/2009 muudeti esiteks LCD artiklit 4 nii, et selles on sätestatud kriteeriumid, mis võimaldavad kvalifitseerida kaubandustava „ebaausaks“, niisugustena, nagu need on määratletud ebaausate kaubandustavade direktiivi artiklis 5, ja teiseks LCD artikleid 5 ja 7 nii, et nende sõnastus vastab nüüdsest direktiivi artiklite 6 ja 7 sõnastusele.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 19 Europamur on hulgimüügiettevõtja, kes müüb tarbe- ja toidukaupu supermarketitele ja kohalikele kauplustele, mis konkureerivad otse suurte supermarketite kettidega. Et ta on integreeritud hankekeskusesse, võib Europamur pakkuda oma klientidele, väikekauplustele tooteid konkurentsivõimeliste hindadega, millega nad suudavad võistelda suurte turustuskettidega.
- 20 Piirkondlik haldusasutus määras 23. veebruari 2015. aasta otsusega Europamurile 3001 euro suuruse trahvi LOCM artiklist 14 tuleneva keelu rikkumise eest, sest Europamur müüs teatavaid tooteid, mida ta turustab, kahjumiga.
- 21 Piirkondlik haldusasutus põhjendas seda otsust eelkõige tarbijakaitse kaalutlustega. Ka märkis asutus, et allahindlused „ei tohi kahjustada tahteavalduse õiget kujunemist tarbijate ja klientide kahjuks seoses teatava ettevõtja või asutuse hindade õige tasemega“. Seejärel võttis ta arvesse „selle rikkumise sotsiaalset tähtsust, mis kahjustab Murcia piirkonna kaubandusala ettevõtjaid ja tarbijaid tervikuna, [...] sest rikkuja majanduslik eesmärk on mitmetahuline, s.o muu hulgas teha pakkumisi, mis toimivad peibutise või lõksuna niisuguste toodete puhul nagu käesoleval juhul, eesmärgiga õhutada tarbijaid ostma tooteid ja teenuseid samast kaubandusasutusest, nagu ka varjatud kavatsus heidutada või kõrvaldada konkurente“. Lisaks võttis asutus trahvi summa kindlaksmääramisel arvesse piirkondliku seaduse 11/2006 artiklis 55 sätestatud „tarbijate huvidele tekitatud tõsise kahju“ kriteeriumi. Ta ei täpsustanud aga, mil määral Europamuri käitumine konkreetsetl tarbijate huve kahjustas, sest LOCM artikli 14 domineeriva tõlgenduse kohaselt võib kahjumlik müük juba iseenesest tarbijaid ja kliente kahjustada.
- 22 Europamur esitas selle otsuse peale kaebuse, väites muude põhjenduste hulgas, et on vaja, et väikekauplused saaksid saavutada oma konkurentide hinnataseme, et tema puhul oleks tulnud järgida LCD artiklist 17 tulenevat tõendamiskorda ning et käitumine, mille eest karistus määrati, ei kahjusta tarbijaid kuidagi. Ta väitis ka, et määratud karistus on vastuolus liidu õigusega, sest ebaausate kaubandustavade direktiiv võeti seadusega 29/2009 siseriiklikku õiguskorda üle ebapiisavalt, kuna sellega ei muudetud LOCM artikli 14 sõnastust.
- 23 Piirkondlik haldusasutus väitis eelkõige, et esiteks on LOCMis sätestatud sanktsioonid, mis on spetsiaalselt ette nähtud tarbijate huvide kaitseks, sõltumatud LCDst, mis on suunatud pigem ettevõtjate omavahelistele suhetele, nii et LOCM artiklis 14 sätestatud keeld on kohaldatav, ilma et oleks vaja, et esineksid LCD artiklis 17 ette nähtud asjaolud, ja teiseks ei ole siseriiklik õigusnorm liidu õigusnormiga vastuolus.
- 24 Neil asjaoludel otsustas Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 4 de Murcia (Murcia esimese astme halduskohus nr 4, Hispaania) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
1. Kas ebaausate kaubandustavade direktiivi tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus niisugune siseriiklik õigusnorm nagu LOCM artikkel 14, mis on rangem kui asjaomane direktiiv, kuna sellega on kahjumlik müük põhimõtteliselt keelatud – ka hulgimüüjate jaoks –, kuna see tava loetakse väärtetuks ja selle eest järelikult karistatakse, võttes arvesse, et Hispaania seaduse eesmärk on lisaks turu korraldamisele kaitsta tarbijate huve?
 2. Kas ebaausate kaubandustavade direktiivi tuleb tõlgendada nii, et viidatud LOCM artikkel 14 on sellega vastuolus ka siis, kui siseriikliku õigusnormiga on lubatud jätta üldine keeld kahjumliku müügi suhtes kohaldamata juhtudel, kui i) rikkuja tõendab, et kahjumliku müügi eesmärk oli saavutada ühe või mitme niisuguse konkurendi hinnatase, kes võivad oluliselt kahjustada tema läbimüüki, või ii) kui tegu on riknevate kaupadega, mille kõblikkusaja lõpp on lähedal?

Eelotsuse küsimuste analüüs

25 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma mõlema küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, sisuliselt teada, kas ebaausate kaubandustavade direktiivi tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus niisugune siseriiklik säte, nagu on kõne all põhikohtuasjas ning milles sisaldub üldine keeld kaupa kahjumiga müügiks pakkuda või müüa ja milles on ette nähtud sellest keelust erandi tegemise alused, mis põhinevad sellistel kriteeriumidel, mida ei ole selles direktiivis toodud.

Pädevus

26 Hispaania valitsus ja Euroopa Komisjon kahtlevad eelotsusetaotluse vastuvõetavuses, tuues põhjenduseks, et nende arvates ei kuulu põhikohtuasjas vaidlusalused asjaolud ebaausate kaubandustavade direktiivi kohaldamisalasse. Nimelt nagu nähtub direktiivi artiklitest 2 ja 3, saab seda direktiivi kohaldada üksnes ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausate kaubandustavade suhtes, seega mitte ebaausate kaubandustavade suhtes ettevõtjate omavahelistes suhetes. Käesolevas asjas on aga selge, et kahjumiga müük toimus ettevõtjate vahel.

27 Nende argumentidega vaidlustavad Hispaania valitsus ja komisjon sisuliselt Euroopa Kohtu pädevuse eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimustele vastamiseks.

28 Sellega seoses tuleb märkida, et kuigi on tõsi, nagu märkis ka kohtujurist enda ettepaneku punktis 42, et ebaausate kaubandustavade direktiivi saab kohaldada üksnes selliste kaubandustavade suhtes, mis kahjustavad otseselt tarbijate majandushuve, seega ei saa seda kohaldada ettevõtjate omavahelistele tehingutele, ei saa sellest aga järeldada, et Euroopa Kohtul puudub pädevus vastata eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud eelotsuse küsimustele.

29 Nimelt on Euroopa Kohus korduvalt tunnistanud ennast pädevaks lahendama liidu õiguse sätteid puudutavaid eelotsusetaotlusi olukorras, kus põhikohtuasja asjaolud on küll väljaspool liidu õiguse kohaldamisala, kuid liidu õigusnormid on muudetud kohaldatavaks siseriikliku õigusega selliselt, et olukordades, mis ei kuulu liidu õiguse kohaldamisalasse, järgitakse liidu õiguses sätestatud (vt selle kohta kohtuotsused, 18.10.2012, Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, punkt 45, ja 15.11.2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, punkt 53). Sellises olukorras on Euroopa Liidul selge huvi selle vastu, et lahknevate tõlgenduste vältimiseks tulevikus tõlgendataks liidu õigusest üle võetud sätteid ühetaoliselt (kohtuotsus, 18.10.2012, Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika).

30 Käesolevas asjas nähtub eelotsusetaotlusest, et ebaausate kaubandustavade direktiivi sätted on siseriikliku õigusega muudetud kohaldatavaks sellistes olukordades nagu põhikohtuasjas, mis ei kuulu selle direktiivi kohaldamisalasse.

31 Nimelt, nagu märkis ka kohtujurist enda ettepaneku punktides 46--51, on LOCM artikli 14 puhul, mille kohaselt on jaemüügis keelatud kahjumlik müük, tegemist ebaausate kaubandustavade direktiivi ülevõtva sättega. Kuna LOCM kuues lisasäte laiendab seda keeldu ka hulgimüüjatele ja LOCM artiklis 14 ette nähtud keeld kohaldub ühtemoodi nii hulgimüüjate müügile jaemüüjatele kui ka jaemüüjate müügile tarbijatele, on eelotsusetaotluse esitanud kohtu poolt ebaausate kaubandustavade direktiivi kohta soovitud tõlgenduse mõju ühesugune mõlema nimetatud müügi puhul. Ühtlasi nähtub ka eelotsusetaotlusest, et Europamurile määrati karistus LOCM artikli 14 alusel, mis ongi eelotsuse küsimuste ese.

32 Järelikult on liidul selge huvi selle vastu, et lahknevate tõlgenduste vältimiseks tulevikus tõlgendataks liidu õigusest üle võetud sätteid ühetaoliselt.

33 Eeltoodut arvestades on Euroopa Kohtul pädevus vastata esitatud küsimustele.

Sisulised küsimused

- 34 Et vastata küsimusele, nagu see on ümber sõnastatud punktis 25, tuleb kõigepealt meelde tuletada, et Euroopa Kohus on otsustanud, et ebaausate kaubandustavade direktiivi tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklik õigusnorm, milles on ette nähtud üldine keeld kaupa kahjumiga müügiks pakkuda või müüa, ilma et oleks vaja iga konkreetse juhtumi asjaolusid arvestades kindlaks teha, kas asjaomane kaubandustehing on „ebaaus“ selle direktiivi artiklites 5-9 toodud kriteeriumide alusel ja ilma, et pädevatel kohtutel oleks selles osas kaalutlusruum, tingimusel et selle sätte eesmärk on tarbijakaitse (vt selle kohta kohtumäärus, 7.3.2013, Euronics Belgium, C-343/12, EU:C:2013:154, punktid 30 ja 31 ning nendes viidatud kohtupraktika).
- 35 Mis puudutab esiteks põhikohtuasjas vaidlusaluste liikmesriigi õigusnormidega järgitavaid eesmärke, siis LOCM seletuskirjast nähtub, et selle eesmärk on kaitsta tarbijaid. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu selgituste kohaselt järgitakse seda eesmärki ka sellises olukorras nagu põhikohtuasjas, mis puudutab hulгимүүјate müüki väikekaupmeestele, sest sellisel müügil on mõju tarbijatele. Täpsemalt tuleb tarbijale ostude tegemisel väikekaubanduses kasuks, kui oste saab kokku rühmitada hulgilao kaudu, ilma milleta ei oleks jaemüüjal millegagi võistelda suurte poekettide ja kaubanduskeskuste suurema ostujõuga.
- 36 Seda järeldust kinnitab piirkondliku haldusametuse otsus sanktsiooni kohaldamise kohta. Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 21, põhjendas piirkondlik haldusametust seda otsust ja trahvisummat tarbijakaitsest tulenevate kaalutlustega.
- 37 Ühtlasi taotleb eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult ebaausate kaubandustavade direktiivi tõlgendamist just seoses LOCM artikli 14 selliselt tuvastatud eesmärkidega.
- 38 Mis puudutab teiseks küsimust, kas põhikohtuasjas vaidlusalune kahjumliku müügi keeld on üldine kohtupraktika tähenduses või kas selle keelu erandid lubavad liikmesriigi kohtul tuvastada iga konkreetse juhtumi asjaolusid arvestades, kas asjaomane kahjumlik müük on „ebaausus“ ebaausate kaubandustavade direktiivi artiklites 5-9 toodud kriteeriumide alusel, tuleb meenutada, et direktiivi artiklis 5 on toodud kriteeriumid, mille alusel saab kindlaks määrata, millistel asjaoludel on kaubandustava ebaaus ja järelikult keelatud (kohtumäärus, 7.3.2013, Euronics Belgium, C-343/12, EU:C:2013:154, punkt 25).
- 39 Selle kohta on Euroopa Kohus otsustanud, et ebaausate kaubandustavade direktiiv ühtlustab täielikult ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid käsitlevad õigusnormid ja liikmesriigid ei saa seega, nagu on sõnaselgelt sätestatud direktiivi artiklis 4, kehtestada rangemaid meetmeid, kui on direktiiviga kindlaks määratud, isegi kui nende eesmärk on tagada kõrgemasemeline tarbijakaitse (vt selle kohta kohtuotsus, 14.1.2010, Plus Warenhandelsgesellschaft, C-304/08, EU:C:2010:12, punkt 41, ja kohtumäärus, 30.6.2011, Wamo, C-288/10, EU:C:2011:443, punkt 33).
- 40 Käesolevas asjas on esiteks selge, et vaidlusaluse siseriikliku õigusnormi kohaselt on kahjumlik müük iseenesest ebaaus kaubandustava ja siseriiklike kohtute pädevuses ei ole tuvastada sellise müügi ebaausust vastavalt iga konkreetse juhtumi asjaoludele ebaausate kaubandustavade direktiivi artiklites 5-9 toodud kriteeriumide alusel. Teiseks ei ole aga vaidlustatud, et LOCM artiklis 14 toodud kaks erandit kahjumliku müügi keelust tuginevad kriteeriumidele, mida ei ole selles direktiivis ette nähtud.
- 41 Käesoleva kohtuotsuse punktis 39 meenutatud kohtupraktika kohaselt ei tohi aga liikmesriigid muid kui direktiivi artiklis 5 nimetatud kriteeriume ette nähes kohaldada rangemaid meetmeid, kui on selles direktiivis kindlaks määratud.

- 42 Ka on nende keelatud rangemate meetmete hulgas, nagu märkis kohtujurist enda ettepaneku punktides 62-64, tõendamiskoormise ümberpööramine, mis on ette nähtud LOCM artiklis 14. Nimelt, kuna kahjumiga müük ei kuulu ebaausate kaubandustavade direktiivi I lisas toodud tavade hulka, tuleb sellise müügi keelu rikkumise eest karistuse määramisel eelnevalt analüüsida, kas konkreetse juhtumi asjaoludel on tegemist „ebaausa“ müügiga vastavalt direktiivi artiklites 5-9 toodud kriteeriumidele, mitte tugineda eeldusele, mille ettevõtja peab ümber lükkama (vt analoogia alusel kohtuotsus, 23.4.2009, VTB-VAB ja Galatea, C-261/07 ja C-299/07, EU:C:2009:244, punkt 65, seoses tarbijatele seotud pakkumiste tegemise keeluga).
- 43 Neil asjaoludel tuleb esitatud küsimusele vastata, et ebaausate kaubandustavade direktiivi tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus niisugune siseriiklik säte, nagu on kõne all põhikohtuasjas ning milles sisaldub üldine keeld kaupa kahjumiga müügiks pakkuda või müüa ja milles on ette nähtud sellest keelust erandi tegemise alused, mis põhinevad sellistel kriteeriumidel, mida ei ole selles direktiivis toodud.

Kohtukulud

- 44 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv), tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus niisugune siseriiklik säte, nagu on kõne all põhikohtuasjas ning milles sisaldub üldine keeld kaupa kahjumiga müügiks pakkuda või müüa ja milles on ette nähtud sellest keelust erandi tegemise alused, mis põhinevad sellistel kriteeriumidel, mida ei ole selles direktiivis toodud.

Allkirjad